

TOTEM

Tidsskrift ved Religionsvidenskab,
Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet
Nummer 48, forår 2022
© Tidsskriftet og forfatterne, 2022

Originalsprogsopgave: Klassisk arabisk

Kvinderettigheder i et patriarkalsk samfund

Af stud.mag.
Anonymt

Indhold

1. Indledning	3
2. Introducerende kommentarer	3
3. Sura 4, <i>al-Nisā'</i>	4
4. Et patriarkalsk samfund	7
4.1. Går Koranen ind for polygami eller monogami?	8
4.2. Kvinders rettigheder ift. skilsmisse	10
5. Konklusion	12
6. Litteraturliste	13

1. Indledning

Koranen består af 6.200 vers, hvoraf 350 af dem har relevans for islamisk jura. Ud af de 350 vers, relaterer 70 af dem sig til ægteskab, herunder hvem man må gifte sig med og skilsmisse (Vikør 2012, 33). Langt de fleste koranvers angående ægteskab henvender sig til manden og hvad hans status er overfor kvinden. Det islamiske samfund er traditionelt set patriarkalsk, hvilket har betydning for kvinders rettigheder og status. Jeg har valgt at svare på spørgsmål 2, som lyder ”Koran 4:126-131: hvordan forholder afsnittet sig til andre udsagn om kvindernes rettigheder og status, og hvorfor er det relevant for senere diskussioner?”. Først vil jeg lave en sproglig og grammatisk gennemgang af sura 4, vers 126-131. Efterfølgende vil jeg analysere Q4:3 overfor Q4:129 i relation til, hvorvidt Koranen godtager polygami eller ej. Her vil jeg inddrage Fazlur Rahman, der bidrager med en generel koranlæsning, overfor Abū l-Alā Mawdūdī, der benytter sig af en partikulær koranlæsning. Derefter vil jeg analysere Q4:128 og Q4:130 overfor Q4:34, med inddragelse af Q2:228-232, hvor jeg vil belyse kvinders rettigheder ift. skilsmisse og hvordan disse udsagn er blevet brugt i en moderne kontekst med Mariam Moskéen i Danmark og den nye familielov i Marokko fra 2004 som eksempler.

2. Introducerende kommentarer

Den sproglige gennemgang i denne opgave er inddelt efter vers, hvor jeg har udvalgt de mest relevante grammatiske nedslag i hvert vers. I oversættelsen af versene har jeg taget udgangspunkt i *Koranen*, oversat af Ellen Wulff (2006), hvorefter alle koranreferencer vil være markeret med 'Q'. I tillæg hertil har jeg gjort brug af John Penrices *A Dictionary and Glossary of the Koran* (2011), hvor den danske oversættelse har været utilstrækkelig eller har haft behov for at blive nuanceret. Alle paragrafer til grammatiske henvisninger har jeg hentet fra Wolfdietrich Fischers *A Grammar of Classical Arabic* (2002). Igennem hele opgaven har jeg valgt at erstatte det arabiske ord 'Allah' med den vestlige betegnelse 'Gud'. Derudover har jeg benyttet mig af latinske tal ved verbalstammerne og grammatiske forkortelser, som er angivet i bilag 1.

3. Sura 4, *al-Nisā*'

Sura 4 er en medinensisk sura og stammer derfor fra Muhammads tid i Medina, tidligere kaldt Yathrib, som er den by, Muhammad emigrerede til i 622 fra hans fødeby Mekka (Shepard 2014, 35). Kendetegnene ved de medinensiske suraer er de lange vers og det normative indhold, der ofte relaterer sig til jura, og som står i modsætning til de mekkanske suraer, der består af kortere vers og er af mere poetisk karakter (ibid., 77). Det normative indhold kommer især til udtryk i sura 4, der blandt andet beskriver arveret, ægteskabsregler og kvindernes position i samfundet. Sura 4 har derfor stor betydning indenfor islamisk retsteori og det muslimske samfund generelt. Versene 127-130, der er af normativ karakter med juridisk indhold, bliver indrammet af vers 126 og vers 131, der indeholder almindelige udsagn om Gud som hersker. Vers 126 og 131 skiller sig derfor ud fra de normale karakteristika for medinensiske vers. Fælles for alle seks vers er, at de bliver afsluttet med en lovprisning af Guds attributive egenskaber.

Q4:126

Her bliver Guds herskeregenskaber slået fast med, at *al-samāwāti* (himlene) og *al-'arḍi* (jorden) tilhører Gud. Det er en almindelig verdensopfattelse i islamisk teologi, at der er flere himle og det forklarer, hvorfor *samāwāti* her står i pl. *Samāwāti* står desuden altid i pl. i Koranen, ligesom *'arḍi* altid står i sing. Begge ord står her i gen. på grund af præp. *fī*. Derudover optræder ordet *muḥītan*, der er et aktiv part. i IV. stamme, der er kendetegnet ved at have mu- i præfiks (§224) og har en kausativ funktion (§166). Det lange 'i' forekommer på grund af mediae wāw.

Q4:127

Det første ord i dette vers er *wayastaftūnaka*, der er et tertiae yā verbum i indikativ i X. stamme, hvis funktion er at udtrykke en målretning mod en handling og er kendetegnet ved at have infigeret 'st' (§172). Suffikset -ka (2.p.m.sing.) er en tiltale til Gud. Roden er fā, tā, yā og samme rod fremtræder i *yuf'tikum*, som står i samme modus som *wayastaftūnaka*, men i IV. stamme, som har en kausativ funktion (§166). Begge er begreber, som senere bliver brugt om fatwā og muftī, der også har roden fā, tā, yā. Muftī er et aktiv part. i IV. stamme og er erhvervsbetegnelsen for en retslærd. Dennes meninger bliver formuleret i en fatwā (Shepard 2014, 155). Slår man roden op i en ordbog, vil man

kunne læse, at den i IV. stamme betyder ”to advice, give an opinion or instruction in a matter of law and judgement” (Penrice 2011, 108).

Al-nisāi er den ene af to pl. insanus former af roden *nūn, sīn, wāw* (kvinde). Den anden pl. form er *nis'wat*, mens ordet i sing. er *im'ra-at*, som det ses i Q4:128. Ordet optræder flere gange i Q4:126-131, men jeg har valgt kun at behandle det her.

Tu'tūnahunna står i IV. stamme indikativ med kausativ funktion (§166). Normalt oversættes roden hamza, *tā, yā* med ’at komme’, men oversættes her med ’vil give’ på grund af dobbelt akk., der giver sætningen en aktiv formulering (§374). Den første akk. forekommer i suffikset *-hunna* (3.p.f.pl.), som er den man giver noget til. I dette tilfælde er det til *yatāmā l-nisāi* (forældreløse kvinder), som suffikset henviser til. Den anden akk. er *mā kutiba*, som oversættes med ’hvad der er foreskrevet’ og altså er det objekt man giver. *Kutiba* står i passiv perf., der er kendetegnet ved at have vokalerne u, i, a. Den aktive form af *kāf, tā, bā* er *al-kitābi*, som direkte oversat betyder ’bogen’, men mere specifikt henviser til den himmelske skrift (Koranen). *Al-kitābi* står her som objekt til *yut'lā*, der er et *tertiaie wāw* verbum i passiv konj. Derudover forekommer en attributiv syndetisk relativsætning, der indledes med et relativpronomen i f., *allātī* (§428), og bliver oversat med ’som’.

Wal-mus'taḍ'afīna er et passiv part. i X. stamme, som Wulff oversætter med ’og om mindreårige’, men som Penrice oversætter med ’to be weak, weakness’ (Penrice 2011, 88). Der er altså forskellige tolkninger af dette ord. Et andet eksempel er den iranske shia-lærde Ayatollah Khomeini, der tog begrebet til sig og brugte det som politisk slagord i Iran-Irak krigen i 1980-88 om dem, som var undertrykte af regimet (Zaman 2003).

Q4:128

Verset indledes med en realis betingelsessætning, der kendetegnes ved ’in’ i *wa-ini* og implicerer en muliggørelse i handlingen (§445). Protasis følges altid af enten apoc. eller perf., hvilket også ses her med *khāfat*, der står i perf. Et eksempel, hvor protasis følges af en apoc. ses i slutningen af verset, hvor der igen er en betingelsessætning indledt af ’in’ og bliver fulgt af *tuh'sinū watattaqū*, der står i apoc. *Watattaqū* er desuden en VIII. stamme med et infigeret ’t’, men hvor det *primae wāw* i roden er blevet assimileret med ’t’ (§242b).

Ordet *nushūzan* fremtræder også i Q4:34, hvor der beskrives hvad mænd må gøre ved kvinder i tilfælde af genstridighed. I vers 128 beskrives det omvendt, hvad

kvinder må gøre ved mænd i tilfælde af nushūz (uvillighed). Denne distinktion kræver yderligere udfoldelse, som jeg vil gå i dybden med i afsnit 4.2. ”Kvindes rettigheder ift. skilsmisse”.

Falā junāḥa er et eksempel på den totale negation, der er konstrueret ved 'lā' efterfulgt af en akk. (§318c). *'Alayhimā*, består af præp. *'alā* og suffikset for 3.p.dual. *'Alā* har normalt betydningen 'på' eller 'over', men her benyttes dens abstrakte funktion, hvor den får betydningen af en overtrædelse (§302c).

Q4:129

Walan tastaṭī'ū er en negeret futurum, hvor 'lan' bliver efterfulgt af en konj. (§196c). Isoleret set kunne *tastaṭī'ū* også være en apoc., da der er formsammenfald mellem apoc. og konj. i 2.p.m.pl. Derudover er *tastaṭī'ū* en X. stamme og udtrykker en stræben efter en bestemt handling (§172). Den stræben efter en bestemt fremtidig handling, der her er negeret og altså ikke mulig, er *ta 'dilū*, der oversættes med at 'behandle ligeligt'.

Walaw ḥaraṣtum er protasis i en irrealis betingelsessætning som er kendetegnet ved 'law' efterfulgt af en perf. eller apoc. (§445). Irrealis betegner en handling, hvor det betingede, ikke er blevet opfyldt. Efterfølgende ses en negeret imperativ, *falā tamīlū*, hvor 'lā' bliver fulgt af en apoc. (§195b). Imperativen hentyder til en ordre.

Verset indeholder altså to negationer og en irrealis betingelsessætning, hvilket er en tydelig understregning af det umulige i at behandle flere koner ligeligt. Dette relaterer sig til Q4:3, hvor der står, at mænd må gifte sig med op til fire kvinder. Forholdet mellem Q4:3 og Q4:129 vil jeg gå mere ind i, i afsnit 4.1. omkring polygami.

Q4:130

Q4:130 relaterer sig til skilsmisse og selvom verset er detaljefattigt, så vil jeg bruge det til min videre analyse i afsnit 4.2. ”Kvindes rettigheder ift. skilsmisse”. Verset indledes med betingelsespaticlen *in*, som markerer en realis betingelsessætning (§445) og som bliver fulgt af apoc. *yatafarraqā*. Dette verbum er yderligere en V. stamme, som er reflektiv til II. stamme (§167). Verbet oversættes med 'de to skilles' på grund af suffikset -ā (3.p.m.dual). Apodosis følger direkte efter protasis og indledes med *yugh'ni*, der står i apoc. (§446a) IV. stamme med kausativ funktion (§166).

Derudover fremtræder *sa 'atihi*, der er et primae wāw i f. gen. med suffiks for 3.p.m.sing. Et hyppigt fænomen for substantiver med primae wāw, er at første radikal

bortfalder eller erstattes med tu- (§240c). Derfor ser vi kun to radikaler, sīn og ‘ayn, i sa ‘atihi.

Q4:131

Verset indledes med relativpartiklen, *mā*, der betegner genstande og altid står i m.sing. (§424), modsat ‘man’, der bruges om personer. Genstanden, der refereres til i dette afsnit, er den jordiske og himmelske sfære, som der også blev beskrevet i vers 126. *Mā* oversættes normalt med ‘hvad’, men dette kommer ikke til udtryk i den danske oversættelse.

Walaqad består af den emfatiske partikel, *la*, og *qad*, der betegner en handling, der har fundet sted, altså en fortid (§189). Den handling, der her har fundet sted, er *waṣṣaynā alladhīna ūtū l-kitāba min qablikum*, som oversættes med ‘Vi har pålagt dem, der fik Skriften før jer’. *Waṣṣaynā* står i pl. majestatis og det er derfor Gud, der taler. Gud taler om dengang han gav Skriften til det folk, der var før muslimerne, altså jøderne og de kristne. Skriften forstås her implicit som et synonym både for Toraen og Koranen, som er de hellige skrifter, Gud har nedsendt.

Ūtū er af samme rod som *tu’tūnahunna* i vers 127 og er også her en dobbelt akk., hvilket gør at verbet får betydningen ‘at give’. *Ūtū* står her i passiv perf. IV. stamme og betydningen bliver derfor, at folket gives Skriften og ikke, at Gud giver dem skriften, som er en aktiv handling.

Ydermere fremtræder *wa-ıyyākum*, hvor *ıyyā* er en partikel, der bruges til at undgå to personsuffikser direkte efter hinanden (§272). Efterfølgende står *ittaqu*, der er en imperativ i VIII. stamme 2.p.m.pl., hvor det primæe *wāw* i roden er blevet assimileret med det infigerede ‘t’ (§242b). Afslutningsvis gentages *mā fi l-samāwāti wamā fi l-’arḍi*, som en understregning af Guds magt og herredømme.

4. Et patriarkalsk samfund

Det islamiske samfund er et patriarkalsk samfund, hvor det er manden, der har ansvaret for familien. Der er et stort fokus på ægteskab, og det bliver i Koranen formuleret som et påbud at blive gift (Q24:32). Det islamiske ægteskab adskiller sig fra f.eks. det kristne ved at være en social institution, fremfor et helligt bånd mellem to personer. I Islam anser man ægteskabet for at være et kontraktforhold, der bestemmes af gommen og brudens *walī*, en værge, som ofte er hendes far, onkel eller bror (Vikør 2012, 301). Ift.

arveret, står der i Q4:11, at ”et af hankøn skal have samme lod som to af hunkøn”, hvilket betyder, at sønner arver det dobbelt af døtre. Der tegner sig altså et billede af et kønshierarki til mændenes fordel indenfor Islam. I de følgende afsnit, vil jeg komme ind på kvindernes status i det islamiske samfund, samt hvordan koraneksegese kan være med til at ændre på denne status.

4.1. Går Koranen ind for polygami eller monogami?

Først og fremmest må man forstå lidt om islamisk retsteori, hvis man vil forstå hvordan det islamiske samfund er bygget op. Koranen bliver set som den højeste autoritative retskilde, men Koranen har ikke svaret på alt, og derfor bliver profetens sunna ofte brugt som autoritative retskilde på lige fod med Koranen (Vikør 2012, 31). Nogle steder findes der modstridende udsagn, hvor det er nødvendigt at afgøre, hvilket der er juridisk gældende. Her benyttes abrogation, som bruges til at ophæve det udsagn, der ikke er gældende (ibid., 47). Hvis der f.eks. er to koranvers, der modsiger hinanden, så abrogerer det senest åbenbarede koranvers, det ældste. Sunna og Koranen kan ikke abrogere hinanden, de kan kun abrogere indbyrdes udsagn (ibid., 49). I abrogation er *asbāb al-nuzūl* afgørende. *Asbāb al-nuzūl* er den arabiske betegnelse, som henviser til konteksten for åbenbaringen (ibid., 47). Dette er relevant ift. spørgsmålet om hvorvidt Koranen godtager polygami.

Som nævnt tidligere, er det et påbud i Koranen at blive gift, og da Q4:3 blev åbenbaret for profeten skete det i kølevandet på slaget ved Uḥud i år 625, hvor mange af mændene døde og efterlod sig enker, der manglede en ny forsørger (Donner 2006, 28). Dette er *asbāb al-nuzūl* for Q4:3, hvor mændene opfordres til at gifte sig med op til fire kvinder, for at undgå at have ledige i samfundet. Slaget ved Uḥud bliver dog ikke nævnt i Koranen, men står beskrevet i en hadith, som derfor fungerer som supplement til Koranen. Denne samfundskontekst var dog et særligt tilfælde og intet tyder på, at polygami ellers var udbredt i det præ-islamiske samfund (Mozki 2003). Opfordringen til at gifte sig med op til fire kvinder i Q4:3, bliver efterfulgt af en realis betingelsessætning, hvor handlingen er betinget af, at manden kan behandle alle fire koner ligeligt. I Q4:129, hvor der igen står, at man skal behandle sine kvinder ligeligt, er der en irrealis betingelsessætning, hvilket betyder, at det ikke er menneskeligt muligt at behandle alle sine koner ligeligt, og man derfor bør holde sig til én kone. Der er altså to modstridende vers her og der er forskellige holdninger til hvordan man skal forholde

til sig dem. Det nemmeste ville være at afgøre, hvilket af de to vers der abroger det andet, men det virker ikke til at være en mulighed i dette tilfælde, eftersom kun få lande har lavet et direkte forbud mod polygami (Vikør 2012, 307).

En moderne tilgang til problematikken, er den pakistanske retslærde Fazlur Rahman (1919-1988), der ser den fragmenterede tilgang til Koranen som problematisk (Hallaq 2003). Rahman peger ydermere på problematikken ved, at de traditionelle jurister fortolker Q4:3, sådan at reglen om at man må gifte sig med op til fire kvinder er juridisk gældende, mens udsagnet om at de skal behandles ligeligt, kun er en anbefaling (ibid.). De traditionelle juristers holdning til ligevægt mellem flere koner kan altså anses som *mandūb*, en anbefaling, men ikke en synd hvis det ikke overholdes. Polygami er altså *halāl*, tilladt og ikke *harām*, forbudt (Vikør 2012, 37). Rahman mener, at det er problematisk, at de traditionelle jurister vælger at se bort fra Q4:129, hvor der står, at det er menneskeligt umuligt at behandle flere koner ligeligt (Hallaq 2003).

Rahman anerkender dog, at man skal læse åbenbaringerne i lyset af dens historiske kontekst, men at der skal foretages ”a double movement” (Hallaq 2003), som er en holistisk Koranhermeneutik. Rahmans teori bygger på en tretrinsmodel, hvor første trin består i at forstå den historiske kontekst for det givne koranvers, altså *asbāb al-nuzūl*. Derefter må man se bag om udsagnet og finde ud af, hvad det generelle budskab med verset er. Til sidst skal man overføre det generelle budskab på den nuværende sociokulturelle kontekst (ibid.). Man skal altså gå fra den partikulære læsning af Koranen til en generel læsning af Koranen som helhed. I tilfældet med polygami, kan man tolke Q4:3 i lyset af mandens rolle som beskytter og forsøger af kvinden. I en samfundssituation, hvor mange kvinder blev enker og mange børn blev forældreløse, kan det generelle budskab med Q4:3 fortolkes som en overordnet medmenneskelighed. I den daværende samfundssituation blev det løst ved at tage flere koner, for at beskytte børnene fra fattigdom. I Q4:3 står der som sagt også, at man kun skal tage flere koner, hvis man kan behandle dem ligeligt. I Q4:129 bliver det klargjort, at det ikke er menneskeligt muligt at behandle flere koner ligeligt på samme tid. Budskabet kan stadig tolkes som en overordnet medmenneskelighed, men løsningen er ikke polygami. Hvis man skal overføre dette budskab på den nuværende sociokulturelle kontekst, kan man hjælpe de forældreløse børn på andre måder end at gifte sig med deres mødre.

Som modpol til Rahman, kan man læse Abū l-Alā Mawdūdīs (1903-1979) *tafsīr*, korankommentar, til sura 4. Mawdūdī har en partikulær og traditionel læsning af

Koranen, modsat Rahmans generelle og holistiske koraneksegese. Mawdūdī mener ikke, at Koranens formål er at afskaffe polygami og ser idéen om monogami som en kristen, vestlig opfindelse, som han kalder for direkte pervers (Mawdūdī u.å., Q4 fn5). Han anser polygami for værende en moralsk og kulturel nødvendighed for samfundet, idet der er mænd, der er født med så stor seksuel drift, at én kone ikke er nok (ibid.). Ift. udsagnet om, at manden skal kunne behandle alle sine koner ligeligt, mener Mawdūdī, at hvis man f.eks. har én smuk og én grim kone, så er det naturligt at favorisere den ene, og i sådan et tilfælde er der ikke juridisk grundlag for at man skal behandle de to ligeligt ift. kærlighed (ibid., Q4 fn161). Han mener ydermere, at Q4:129 ofte bliver misfortolket, fordi der er en tendens til kun at læse første linje af verset og se bort fra resten, hvor der står at man ikke må lade den ene 'svæve i uvished'. Dette udsagn tolker Mawdūdī som, at man som minimum skal behandle alle sine koner som koner, og ikke lade hende blive "reduced to the position of the woman who has no husband at all" (Mawdūdī u.å., Q4 fn161).

4.2. Kvinders rettigheder ift. skilsmisse

Der findes fire slags skilsmisse indenfor islamisk jura. Først er der *talāq*, der er betegnelsen for mandens ret til skilsmisse (Vikør 2012, 309). *Talāq* kræver blot at manden siger "jeg vil skilles fra dig". Dette efterfølges af en tre måneders venteperiode, *'idda*, hvor manden til enhver tid kan trække skilsmissen tilbage (Q2:228). I løbet af *'idda* er manden forpligtet til at forsørge husholdningen. Derudover er der *khul'*, som er kvindens anmodning om skilsmisse. Her kan kvindens anmode om skilsmisse, men er afhængig af mandens accept (Vikør 2012, 311). En *khul'* kan ikke trækkes tilbage og manden er ikke forpligtet til at forsørge husholdningen under *'idda*. Til sidst er der en juridiske skilsmisse, der skelner mellem to slags, *fasād* og *tatlīq*. *Fasād* foregår når kvinden går til retten og dommeren sætter sig i mandens sted ved at udsige *talāq* tre gange i træk og dermed annullerer ægteskabet (ibid., 313). *Tatlīq* sker ved, at der er basis for juridiske overtrædelser i ægteskabet, f.eks. hvis manden ikke kan forsørge familien økonomisk (ibid., 314).

I Q4:130 nævnes skilsmisse i *wa-in yatafarraqā*, som oversættes med 'hvis de to skilles'. *Yatafarraqā*, der står i dual, implicerer et ligeværd mellem de to parter modsat Q2:232, hvor der står *wa-idhā ṭallaqtumu l-nisāa*, der betyder 'Når I har skilt jer fra kvinderne'. *Ṭallaqtumu*, der står i 2.p.m.pl., henvender sig til mænd generelt og til mændenes skilsmisse fra kvinderne, ikke kvindernes skilsmisse fra mændene.

Tallaqtumu har desuden samme rod som *Talāq*. Der er altså klare sproglige forskelle mellem de to udsagn. Q4:130 åbner muliggørelsen for kvinders rettigheder til skilsmisse på lige fod med mændene. Dette er dog ikke blevet brugt som juridisk argument for ligestilling mellem kønnene når det gælder skilsmisse. Derimod bliver Q2:231-232 brugt som juridisk argument for kvinders ret til islamisk skilsmisse i f.eks. Mariam Moskéen i Danmark (Femimam 2015). Her bruger de princippet om, at når 'idda er overstået, så må manden ikke holde på kvinden i ægteskabet (Q2:231). *Walā tum'sikūhunna dirāran*, der oversættes med 'I må ikke holde på dem for at gøre dem fortræd', er konstrueret af en negeret imperativ, og er altså formuleret som en ordre til mændene. Mariam Moskéen peger her på et opgør med det patriarkalske samfund, ved at give kvinden større rettigheder i forbindelse med skilsmissen (Femimam 2015).

I Q4:128 bliver *ṣul'han*, 'forlig', nævnt som modsætningen til skilsmisse og som den bedste løsning, hvis der opstår *nushūz*, 'uvillighed'. *Nushūz* bliver også nævnt i Q4:34, hvor verset henvender sig til manden. I yderste tilfælde af *nushūz*, må manden slå kvinden ifg. Q4:34. Der står yderligere, at 'mænd står over kvinder', men en mere præcis oversættelse er, at 'mænd skal forsørge kvinderne'. Igen ses der en tydelig markering af kvindens status i ægteskabet, samt et klart skel i kønsmagten. I Q4:128, der henvender sig til kvinden i tilfælde af *nushūz*, står der at forlig er det bedste. Kvinden har altså ikke ret til at opdrage på sin mand, men må finde frem til en fælles løsning med ham. Kvindens ret til forlig henviser til Q4:35, hvor der står at hvis man frygter skilsmisse, så skal man tilkalde én talsperson fra mandens og kvindens familie, som skal være mæglere mellem de to parter og på den måde finde frem til en forsoning. I Q4:35 bruges nominet *shiqāqa*, der oversættes med 'brud' eller 'splittelse'. Dette begreb er i nyere tid er blevet brugt som juridisk belæg for ligestilling ift. skilsmisse. F.eks. i Marokko, der i 2004 ændrede familieloven således, at den nu "sikre kvinder en række nye rettigheder uden samtidig at bryde med den islamiske tradition" (Lentz 2015). Ved inddragelsen af *shiqāq*, har de nu åbnet muligheden for, at kvinden kan søge skilsmisse uden mandens accept ved *khul'*. I forlængelse af den nye familielov har KVINFO lavet et forlig-projekt, hvor de i perioden fra 2008 til 2013 har undervist marokkanske dommere i mægling ifm. med forlig ved skilsmisse. Formålet med projektet er at få parterne til at lytte til hinanden (ibid.). Traditionelt set drager manden størst fordel af loven, men ved den nye familielov og mægling, sikrer man kvindens rettigheder. Juridisk set kan dommeren ikke nægte en skilsmisse, men der har været tilfælde i Marokko, hvor dommeren har trukket forsoningsprocessen ud, fordi manden

har været imod skilsmissen, hvilket har resulteret i, at kvinden til sidst har droppet skilsmissen (ibid.). Udover, at kvinden har fået større mulighed for at søge skilsmisse, så sikrer mæglingen også, at hverken manden eller dommeren modarbejder kvindens ret til skilsmisse.

5. Konklusion

Med udgangspunkt i Q4:126-131, har opgaven vidst hvordan indholdet i de pågældende vers relaterer sig til andre vers i Koranen om kvinders rettigheder og status i et islamisk samfund. Opgaven har primært fokuseret på polygamispørgsmålet og kvinders rettigheder ift. skilsmisse, hvor mændene traditionelt set har haft en fordel. Senere diskussioner af hvorvidt Koranen går ind for polygami eller monogami er fortolkningsafhængig. Rahman repræsenterer en holistisk koranhermeneutik og benytter sig af ”double movement” teorien, hvor det generelle budskab bliver trukket ud af verset og overført på den nuværende sociokulturelle kontekst. Som modpol hertil har jeg inddraget Mawdūdī, der repræsenterer en mere konservativ tradition, hvor han læser Koranen som apologetisk skildring af polygami. Derudover har jeg belyst kvinders rettigheder ift. skilsmisse, et emne som i mange samfund stadig er problematisk. Jeg har præsenteret to eksempler på, at der er ved at ske et brud i ligestillingen, hvor kvindernes rettigheder i stigende grad bliver forbedret.

6. Litteraturliste

Donner, Fred M.

2006 "The Historical Context", 23-39, in; Jane Dammen McAuliffe, eds., *The Cambridge Companion to the Qur'an*, Cambridge, Cambridge University Press, Cambridge.

Femimam

2015 *Muslim women's right to divorce*, femimam.com,
<https://femimam.com/service/skilsmisse/> (set d.23.maj 2021)

Fischer, Wolfdietrich

2002 *A Grammar of Classical Arabic*, oversat af Jonathan Rodgers, Yale University Press, New Haven & London.

Hallaq, Wael B.

2003 "Law and the Qur'ān", 149-72, in Jane Dammen McAuliffe, eds., *Encyclopaedia of the Qur'ān*, vol. iii., Brill Publishers

Koranen

2006 Oversat af Ellen Wulff, Vandkunsten, København

Lentz, Marianne

2015 *Marokkanske dommere: Et ægteskab skal ikke altid reddes*. Kvininfo.dk,
<https://kvininfo.dk/marokkanske-dommere-et-aegteskab-skal-ikke-altid-reddes/> (set d.24.maj 2021)

Mawdūdī, Abū l-Alā

u.å *Tafhim al-Qur'an - The Meaning of the Qur'an*,
<https://www.englishtafsir.com/> (set d.24.maj 2021)

Motzki, Harald

2003 "Marriage and Divorce", 276-80, in Jane Dammen McAuliffe, eds., *Encyclopaedia of the Qur'ān*, vol. iii., Brill Publishers

Penrice, John

2011 *A Dictionary and Glossary of the Koran*, Cosimo Classics, New York

Shepard, William E.

2014 *Introducing Islam*, Routledge, New York

Vikør, Knut

2012 *Between God and the Sultan. A history of Islamic Law*, Hurst & co.,
London

Zaman, Muhammad Q.

2003 “Oppressed on Earth, The”, in; Jane Dammen McAuliffe, eds.,
Encyclopaedia of the Qur’ān, vol. iii, Brill Publishers.
http://dx.doi.org.ez.statsbiblioteket.dk:2048/10.1163/1875-3922_q3_EQSIM_00308 (set d.20.maj 2021)